Чыла эл пролэтар-шамыч, ушныза!

Лэнин-Сталин паша вэрч кучэдалаш йамдэ лий!

ВЛКСМ МАРОБКОМЫН ОРГАНЖЭ

№ 45 (481) 1937 ий 4 сэнтьабрь, шуматкэчэ № 45 (481)

ПИОНЬЭР ОТРЬАД ПАШАЖЫМ КЫЗЫТАК ТӰҤАЛЖЭ

Рвэзэ-шамыч, тэ ындэ нылкэчэ лийэш школышто тунэмыда. Тэндан сылнэ дэч сылнэ жапца тӱҥальэ. Тэндан тунык-тышыдат уло, учэбникдат, тэтрадьат, моло кӱлэш ӱзгардат чыла уло. Лач иктэ гына кӱлэш—тунэмаш уло вийым, кумылым пыштымаш. Лач тидым гына тэндан дэч йодалтэш. Отличнэ тунэмаш—вот мо шэргэ!

А вот тэ каласыза—тэндан школыштыда пионьэр отрьадда пэрвой кэчэ гычак пашалан пижэ мо? Чыла школыштак тыгэ огыл вэт? Укэ! Иужо школлаштэ уло: „Мэ отрьадыштэ ӱмаштэ пашам ыштышна, а тэний у йолташ-шамыч ыштышт" маныт йужыжо. Тыгэ шонымаш йоҥылыш лийэш. Молан? Вэт альэ отрьад совэтыш сайлымаш тӱҥалын огыл. Сайлаш тӱҥалмашкэ пашам ыштыдэ кийаш ок йӧрыс. Садлан пионьэр отрьӓд вожатый, совэт члэн-шамыч, ик манаш тошто активлан пашам кызытак тӱҥалашышт кӱлэш. Чыла паша кодшо ийсэ актив ӱмбалнэ. Тошто пионьэр активлан кызытак звэно, отрьад совэт-шамычым чумырэн тэний мом ышташ тӱҥалшашым шоналтэн, кангашэн налашышт кӱлэш. А паша шуко.

Школыш пионьэрым алмаштышэ октьабрьонок-шамыч толыныт. Нуно альэ школын илышыжым огыт палэ. Пионьэр-шамычын, эн пэрвойак звэно да отрьадлан нунылан полшашышт кӱлэш.

Пионьэр отрьадын адак ик кугу вэс пашажэ тэвэ мо. Тунэмаш тӱҥалмын пэрвой кэчыж гычак социалистичэский сорэвнованьым илышыш пуртымаш. Вараш кодын тунэмшэ-шамычлан ончыч кайшэ-шамыч полшышт, а нунын вараш кодмыштлан ынышт куанэ. Тидэ пионьэрын эн ончыл пашажэ. Социалистичэский сорэвнованьэ—пионьэр отрьадын тӱҥ паша мэтодшо. Тидым нигэлалат мондаш ок лий.

„АНТ-25" экипажым—Громов, Йумашэв дэн Данилин йолташ-шамычым наградитлымэ нэргэн

СССР Цэнтральнэ Исполнитэльнэ Комитэтын пунчалмыжэ

Моско—Сэвэрнэ Польус—Амэрик Сойэдиньоно Штатыш нигушак волэн шичдэ гэройла чоҥэштымылан да тура чоҥэштымаштэ у тӱньамбал рэкордым ыштымылан, СССР Цэнтральнэ Исполнитэльнэ Комитэт пунчалэш:

1. Совэт Ушэм гэрой—„АНТ-25" экипаж командир **М. М. ГРОМОВЫМ** Красное знамя ордэн дэнэ наградитлаш.

2. Совэт Ушэм гэрой званьым пуаш **А. Б. ЙУМАШЭВЛАН**—кокымшо пилотлан, **С. А. ДАНИЛИНЛАН**—штурманлан.

3. Пэрэльот участник-шамычлан: М. М. Громовлан, А. Б. Йумашэвлан да С. А. Данилинлан—30 тӱжэм тэнгэ гыч йэдиноврэмэннэ окса наградым пуаш.

СССР Цэнтральнэ Исполнитэльнэ Комитэт прэдсэдатэль—
М. КАЛИНИН.

СССР Цэнтральнэ Исполнитэльнэ Комитэт сэкрэтарь—
А. ГОРКИН.

Моско, Крэмль. 1937 1 сэнтьабрь.

Громов, Йумашэв да Данилин—СТАЛИН йолташлан

Шэргэ Иосиф Виссарионович!

Правитэльствын мэмнам наградитлымэ нэргэн пунчалжэ нимогай шомак дэнат каласэн кэртдымэ прэданностьнам, йӧратымашнам да куанымашнам луктэш.

Мэ Тыланэт палэн лийашэт иктым гына каласынэна: Шэргэ, пэш чот йӧратымэ таҥ да учитэль, Тыйын мэмнам ончыкылыкыш вӱдэн каймэ пашатым шукташлан уло илышнам да вийнэм пуэна.

Громов.
Йумашэв.
Данилин.

СССР дэн Китай коклаштэ ваш кэржалтдымэ нэргэн договор ыштымэ

Совэт Социалист Рэспублик Ушэм правитэльствэ да Китай Рэспубликын Национальнэ Правитэльствыжэ шкэ коклаштышт ваш кэржалтдымэ нэргэн договорым ыштэныт.

Договорышто кок элжат тӱньамбал ваш кэлшыдымашым разрэшитлышашлан лийын сар ыштымашым каргат, да вашваш отношэньыштэ национальнэ политикын орудийжэ лийын шогышылан шотлэн сар дэч отказатлымыштым пэнгыдэмдэныт. Кок могырымат обйазатлалтыт: иктыжэ вэсыжэ ӱмбак шкэтын альэ вэс эл-шамыч дэнэ пырльа кэржалташ огыл.

Договорышто ончыктымо: нунын коклаштэ СССР альэ Китай ӱмбакэ вэс эл могырым кэржалтмаш мойн лийэш гын, договор ыштышэ вэс элжэ кэржалтшэ эллан вигак альэ йоштэк шот дэнат нимогай полышым пуаш огыл.

Совэт авиацын у чаплэ сэҥымашыжэ

26-шо августышто льотчик-испытатэль **В. Коккинаки** йолташ дэн штурман капитан **А. Брьандинский** йолташ кок моторан „ЦКБ—26" самольотэш 1000 килограмм комэрчэский груз дэнэ Моско (Щэлковский аэродром)—Сэвастополь—Свэрдловск—Моско маршрут дэнэ нигушак шичдэ пӱсын чоҥэштымашым ыштэныт. Нуно 5018 киломэтрат 200 мэтр коклам, ик часыштэ 325 киломэтрат 257 мэтр кокла скорость дэнэ чоҥэштэн эртэныт.

Шкэ чоҥэштымашыжэ дэнэ В. Коккинаки йолташ пӱсын чоҥэштымэ дэнэ кум у тӱньамбал рэкордым ыштэн.

Совэт стрэлок-шамычын сэҥымышт

Кодшо кэчылаштэ тӱньамбал заочно стрэлковый сорэвнований пэтырныш. Тидэ сорэвнованийыштэ СССР, Англий, США, Канадэ, Франций да моло, чылажэ 28 элла гыч 212 командэ участвоватлэныт. Сорэвнованьыштэ пэрвой вэрым Совэт Ушэм сэнгэн налын.

Сӱрэтыштэ: (шола гыч пурлашкэ) Йошкар Ола 1 № школышто йоча-шамычлан пӧлӧкым гитарь, балалайкэ, шахмат да шашкэ пумаш. Воктэнысэ сӱрэтыштэ: Иванова Льсьла (1-шэ № школ 3 класс) пэрвой урокышто руш йылмэ дэнэ лудмо почэш каласкала.

Фото Рыбаковын.

77

ПИОНЬЭР-ШАМЫЧЛАН ВЛКСМ ЦК-н 4-шэ ПЛЭНУМЫН ПУНЧАЛЖЫМ УМЫЛТАРЭНА

Лэнинский комсомол—большэвик партийын ўшанлэ полшышыжо

21—28 августышто ВЛКСМ ЦК-ан IV-шэ плэнумжо эртэн. Плэнум Косарэв йолташын „комсомол кöргышто калык тушман-шамычын пашашт нэргэн“ докладшым колыштын, лончылэн. Комсомолын ончыклык пашаштыжэ тидэ плэнум кугу значэньан.

1.

Совэт молодьож куанышан, волгыдо да чаплэ илыш дэнэ ила. Молодьожлан мэмнан Совэт элыштэ чыла права пуалтын, ты права нэргэн капиталист эллаcэ рвээшамыч шонэн вэлэ кэртыт. СССР-сэ молодьож эрласэ кэчыжэ вэрчын ок лўд, тудым пашадымылык ок лўдыктö, тудлан Сталинский Конституций пашаланат, канашат, тунэмашат правам пуэн.

Комсомол кокла гыч, эрыкан совэт молодьож кокла гыч мэмнан Родинын ончыл йэнгышт-шамыч кушкыт. Молодьож эллан Стахановым, Кривоносым, Дусьа Виноградовам пуэн. Совэт молодьож у талант-шамычым—ордэноносэц-музыкант, шахматист, физкультурник-шамычым пуэн. Молодьож радамыштэ гэрой-льотчик, лўддымэ парашутист, инжэнэр, учоный, искуссво пашайэнг-шамыч кушкыт.

Совэт элын молодьожшо шкэ государствыжлан, шкэ партийжлан, шкэ йöратымэ да родной Сталин йолташыжлан, тудын кушкын шогышо поколэний вэрч чот тыршымыжлан куанэн, шкэ йöратымыжым, прэданностьшым ончыкта. Шуко миллионан лэнинский комсомол ончычшат да кызытат мэмнан партийын ўшанлэ помощникшэ лийын шога. Партийын вуйлатымыж дэнэ комсомол калык тушман-шамыч, троцкистско-бухаринский шпион да прэдатэль-шамыч ваштарэш эрэ кучэдал толын.

2.

Вот садланак шол, мэмнан элын илышыштыжэ молодьожын кугу паша ыштымыжым ужын, калык тушман шамыч молодьож коклаш шэнгын пураш тыршэныт да тыршат. Молодьож ўмбак шкэ шакшэ пашаштым, пудыралтылаш шонымыштым кодынэшт. Тушман-шамыч комсомол организацышкат нушкын пурэн, пурмэкэ тушто шкэ каргымэ шакшэ пашаштым ыштылаш толашат. Вот лачак тидын нэргэн лэнинский комсомолын йатыр руководäщэ пашайэнгышт мондэныт. Нуно Сталин йолташын ВКП(б) ЦК-ан фэвральысэ плэнумыштыжо мэмнан элна капиталист да фашист государствэ-шамыч дэнэ авырналтын, нуно мэмнан дэкэ шкэ шпионыштым, дивэрсантым колтылыт манмыжым мондэныт. Тыгак нуно Сталин йолташын—троцкистско-бухаринский бандит-шамыч капиталистичэскэ развэдкэ-шамычын кулышт улыт—манын ончыктымыжым мондэныт.

Йатыр комсомол пашайэнг-шамыч ангран, куштылгын шонэныт: пуйто тушман—фашист шпион-шамыч комсомолышто укэ, лийынат огыт кэрт, а комсомолым вуйлатымаштэ гын тўвыт укэ. Вот тидэ ротозэйствэ (умшам карэн коштмаш) да ончык шоныдымашлык (бэспэчность) дэнэ совэт калыкын тушманышт—фашист тукым-шамыч—Салтанов, Лукйанов, Файнбэрг, Бубэкин, Андрэйэв моло нэгодьай-шамыч пайдаланэн шогэныт. Нинэ троцкистско-бухаринский бандит-шамыч шойаклэн, кокытэланэн комсомол радамыш, ВЛКСМ-ын йатыр организацылась вуйлатымэ постышкыжо, тидат вэлэ огыл,—лэнинский комсомолын Цэнтральнэ Комитэтышкыжэ пурэныт.

Молодьожын, кугырак йолташ-шамыч дэч илыш да политик опытшо шагал манын, чойа да шакшэ тушман шамыч шкэ лавран кидыштым совэт молодьож ўмбак шуйалтэныт. Комсомолын йатыр организацышкыжэ вуйлатымаш постыш нушкын пурэн, нинэ фашист кул-шамыч молодьож коклаштэ молодьожын да Совэт элын вийжылан ўшандымашым шаркалэныт. Нуно молодьожым партий гыч ойыраш, молодьожым да йоча-шамычым коммунистичэскэ воспитатлымашым шалаташ шонэныт. Нуно комсомол организацэ-шамычын пашаштым кўрлыныт, политкружок, клуб-шамычын пашаштым луштыртэныт, комсомолын физкультур да обороно пашажым пужаш тыршэныт.

Чыла шкэ шакшэ пашашт дэнэ нуно мэмнан элым капиталист-шамычын колонийышкыжэ савыраш тыршэныт. Совэт калыкын тушман улмышт дэнэ нуно мэмнан сэнгалтмынам вучэныт, пашазэ да крэсаньык-шамычым кабалаш пурташ да капиталист дэн помэщик-шамычын властьым уэш ыштынэшт улмаш.

3.

Тушман-шамыч совэт молодьож дэк шкэ шакшэ планышт дэн шинча-ора пураш тоштын огытыл, моланжым палэныт—молодьож нуным шижын тунамак пэрэн шалата ыльэ. Но комсомолысо лушкыдо элэмэнт-шамыч кокла гыч нуно шкэ вэкышт йатыр йэнгым шупшыныт. Комсомолын пашаштыжэ сэрйозно ситыдымаш-шамычым ужын тушман-шамыч шкэ шакшэ пашаштлан ик мыньар йöндаркалэн шогэныт. ВЛКСМ вуйлатымашкэ шэнгын пурэн тушман-шамыч:

„Молодьожым пужымо да шкэ сторонникыштым молодьож гыч вэрбоватлымэ тўнг мэтодлан молодьожым политик дэн илыш шотышто, эн ончычак йўмаш дэнэ пужымо мэтодым ойырэныт. Тидлан нуно комсомолын вуйлатышэ пашайэнгжэ шамыч коклаштэ кумдан шарлышэ, большэвизмлан чуждый улшо шонымашым—быт личнэ, частнэ, пуйто политиклан логалдымэ паша манын шонымашым кучылтыныт. Пашайэнгын шкэнжын илышыжэ да койышыжо тудын политик дэн общэствэннэ койышыжо дэч ойыраш лийдымэ, пашайэнгын моральнэ пэнгыдылыкшэ, тудын политик шотышто пэнгыдылыкын условийжэ лийын шога,—тидэ тўнг положэнийым комсомолын вуйлатышэ пашайэнгжэ-шамычын мондымашышт тышкэ шуктэн: комсомолышто калык тушман-шамычын пашайэнг-шамычым пужымо шотышто шакшэ подрывной пашаштлан комсомолын вуйлатымаш могыр гыч отпор пуалтын огыл, йўмаш тыгылай да адакшым „частнэ“ пашалан шотлалтын. Пашайэнг-шамыч коклаштэ нормальнэ дэловой кыл кучымаш пырльа йўмаш нэгызэш шочшо йолташла кыл кучымаш дэнэ, нормальнэ комсомол дисциплинэ—групповщинэ да пырльа йўшö-шамычын круговой порукышт дэнэ, кадр-шамычым нунын политик дэн паша шотышто кэлшымышт почэш погымо да шэлэдымэ большэвик принцип—йолташла кыл кучымаш почэш погымо большэвистский огыл принцип дэнэ вашталташ тўналыныт. Тыгай антиобщэствэннэ койыш обстановкышто калык тушман-шамычлан моральнэ бытовой илыш шотыштышт лушкыдо комсомол пашайэнг-шамычым шкэ сэтышкышт кучаш куштылгырак лийын“—манэш плэнум.

4.

Плэнум ВЛКСМ Цэнтральнэ Комитэтын, ЦК бўрон, ЦК сэкрэтарь-шамычын да пэрвойак Косарэв йолташын титакыштым ончыкта:

Нуно большэвик бдитэльностьым нöлталмэ нэргэн партийын ончыктымыжым эртэн кайэныт; чыташ лийдымэ политик бэспэчностьым ончыктышт да комсомолышто калык тушман-шамычын подрывной пашаштышт бытовой пужлымаш гоч посна мэтодыштым ужын огытыл; тидын ваштарэш кучэдалын огытыл вэлэ огыл, тидлан эрыкымат пуэныт.

Лач тидэ сэрйозно политик титаклан ВЛКСМ ЦК гычак тўналын, комсомолын вуйлатымэ органжэ-шамыч жапыштыжэ инициативым ончыктэн огытыл да комсомолышто калык тушманым тўжвак лукмаштэ чыташ лийдымын варэш кодыныт.

Калык тушман-шамычлан комсомолышто тушман пашаштым ышташ комсомол организацылаштэ критик дэн самокритик ситыдымашат, тыгак ВЛКСМ вуйлатышэ йужо пашайэнг-шамычын ситыдымашышт, начарлыкышт, шкэныштым утыж дэнэ аклымышт, рьадовой комсомолэц шамычын шонымыштым колыштыдымышт, молодьож массэ гыч вуйлатышэ актив-шамычын ойырлалт шогымышт полшэн. Комсомол вуйлатышэ-шамыч молодьож дэнэ лачак собраньылаштэ, засэданьылаштэ вэлэ ваш лийэдэныт, молодьожын илышыж дэнэ лушкыдын кылдалтыныт, молодьожын культурно развлэчэньыштыжэ огыт лий, тудын дэнэ пырльа клублаштэ, тэатрлаштэ, спортплощадкылаштэ огыт лий.

Плэнум комсомол пашайэнг-шамыч могырым бытовой разложэньэ койышым большэвикла огыл чытэн ончымыштым, совэт молодьожлан, да комсомолын активнэ пашайэнгжэ-шамычлан тлэчат утларак нэдостойнылан шотлэн осудитлэн.

Плэнум ончыктэн: быт (илыш-йўла), йўмаш, разгул—тидэ кажнэ комсомолэцын личнэ пашажэ огыл. Быт политик дэч ойыраш лийдымэ, садлан эрэ шарнэн шогыман—моральнэ пужлымаш—политичэский дэн общэствэнэ пашайэнг улшо комсомолэцым пытымашкэ шукта. Плэнум кажнэ комсомолэцлан, комсомол активистлан ушэштарэн: йўмаш да бытовой разложэньэ ваштарэш рэшитэльнэ кучэдалаш—кажнэ комсомолэцын да комсомол активистын обäзанностьшо.

Шуко годым пашайэнгым чынын, тудын качэствыжым да йонгылышыжым чынын аклымэ олмэш айдэм дэк „йолташ“ шот дэнэ ончымаш уло, тидэ айдэмым кöргö шонымашаныш, мут кучыдымашаныш, „танг илышыш“ савыра, тидым плэнум пэнгыдын осудитлэн. Плэнум чыла организацэ-шамычлан вуйлатымэ пашаш пашаштэ кушшо у йолташ-шамычым чулымын выдвигатлэн шогаш кўштэн. Тыгак вуйлатышэ пашайэнг-шамычым ик организацэ гыч вэсышкэ чарныдэ кусаркалымашым чарэн.

5.

Чыла тидэ, тыгак ВЛКСМ ЦК-ан IV-шэ плэнумжын моло тўрлö рэшэньэ-шамычшат комсомолышто тушман агэнтурым мучашыш шумэш пургэд луктaш, шалаташ да ВЛКСМ радам гыч троцкист, шпион, тыгак нунылан полышкалышэ-шамычым чаманыдэ вўрышт лукташ полшаш ыштымэ.

Лэнинско-сталинский комсомол нинэ рэшэньэ-шамычым кидыш налын большэвик партийын полшымыжо дэнэ калык тушман-шамычын кодшо врэдитэльскэ пашаштым вашкэ пытарэн кэртэш.

(„Пионерская Правда“ гыч).

ИНФОРМАЦИОННО УВЭРТАРЫМАШ

21 гыч 28 август мартэ ВЛКСМ Цэнтральнэ Комитэтын IV плэнумжо лийын. Плэнум „Комсомол кöргыштö калык тушманын пашажэ нэргэн“ Косарэв йолташын докладшым колыштын да кангашэн налын.

ВЛКСМ ЦК Плэнум ЦК сэкрэтарьлан йэшарэн тыгай йолташ-шамычым сайлэн: БОГАЧОВЫМ (ВЛКСМ МК сэкрэтарь), УТКИНЫМ (ВЛКСМ Лэнинград обком сэкрэтарь), БЭЛОБОРОДОВЫМ (ВЛКСМ Горький обком сэкрэтарь) да ТИМИРГАЛИНАМ (ЦК-ын тунэмшэ молодьож коклаштэ паша ыштышэ отдэл завэдуйущий).

ГОРШЭНИН йолташын вэс пашаш (осоавиахим ЦС) каймыжлан кöра, плэнум тудым ЦК бўро члэнэш кодэн, ВЛКСМ ЦК сэкрэтарь паша гыч утарэн.

ВЛКСМ ЦК бўро члэныш йэшарэн тыгай йолташ-шамыч сайлалтыныт: БОГАЧОВ, УТКИН, БЭЛОБОРОДОВ, ВОЛКОВА, СОРОКИН, МГЭЛАДЗЭ, БРУСНИКИН да НИКИТИН.

Плэнум „Комсомольская правда“ газэтын отвэтствэннэ рэдакторжылан НИКИТИН йолташым пэнгыдэмдэн.

ВЛКСМ ЦК.

Шэвэльов йолташын йуж экспэдицийжэ Рудольф островыш тарванэн кайэн

Главсэвморпутьышто Совэт Ушэм гэрой Шэвэльов йолташын йуж экспэдицийжым Амдэрма гыч тарванэн каймыжэ нэргэн радиограммым налмэ.

2 сэнтьабрьыштэ 8 часат 15 минутышто йужыш Совэт Ушэм гэрой Водопьйанов йолташын „Н-170“ самольотшо кўзэн. Тудын почэш чэрэт дэнэ аэродром гыч Совэт Ушэм гэрой Молоков йолташын „Н-171“ самольотшо да Совэт Ушэм гэрой Алэксэйэв йолташын „Н-172“ самольотшо чонгэштэн кўзэныт. 8 часат 18 минутышто самольот-шамыч Рудольф остров вэлыш чонгэштэн кайышт.

ОТЛИЧНО ТУНЭМАШ—ВОТ МЭМНАН ШОЧМО ЭЛНА ДЭН СТАЛИН ЙОЛТАШ ОНЧЫЛНО ПУМО МУТНА

1 сэнтьабрыштэ йоча-шамыч куанэн тунэмаш тӱҥальыч.
Сӱрэтыштэ: Йошкар-Ола 6-шо № школын 4-шэ классыштыжэ пэрвой урок годым.
фото Овэчкинын

Сӱрэтыштэ: „Куат“ колхозын (Вэликополь йал совэт, Оршанкрайон) тэний пэрвой ий тунэмаш кайаш йӧршӧ—Кольа Сэдов, Клаэва Кудрӓвцэва, Клава Бэрэзина

Фото Овэчкинын.

КУАНЫМЭ КЭЧЭ

1 Сэнтьабрь. Эр. Шыжэ кэчэ йошкаргалын лэктат, той гай йолжым мландэ вакэ шуйыш. Школ сатысэ нарынчангаш тӱҥалшэ пушэнгэ лышташ коклаштэ ала могай кайык шкэ мурыжым йоча-шамычлан пӧлэклымэ сэмын муралта. Школ канцэльарыштэ шагатат „тик-так, тик-так“ шоктэн чарныдэ коштэш. Стрэлкэ-шамыч ончык кайат... Тэвэ кандаш лийшэмэш. Школ кудовэчыштэ рвэзэ-шамычын йӱкышт рӱжгалтэш.

Тэвэ школ пӧрт. Тудо тӱзланэн шогалын, у уна-шамычым налаш лэкшыла койын шога. Вуча. А школ ӱмбалнэ куанэн йошкар флаг лойгалтэш.

9 час. Звонок. Тидэ у тунэммэ ийын пэрвой звонокшо. Митинг. Тэвэ эн пэрвой ратыштэ школыш пэрвой гана толшо пэрвоклассник-шамыч ратланэн шогат. Нунын чурийыштышт нигунам пытыдымэ куанымаш, ару, нӧргӧ вий койэш!

Пэрвоклассник-шамычлан пӧлӧк шотэш пӱй порошок дэн шоткым, чулкам, шовыным, шовычым пуат. Тулэч вара нунылан угощэньэ. Модмаш. Тэвэ тыгэ Вэликополь пэлэ кыдалаш школ у тунэммэ ийым тӱҥальэ.

У тунэммэ, у куат!

Гэрасимов Саньу.

Оршанкэ район,
Вэликополь ПКШ.

Похвальнэ грамотым налшаш вэрч кучэдалам

Кодшо ийын мэмнан школышто шуко тунэмшэ йоча-шамыч похвалнэ грамотым налыныт. Но мыйэ налын кэртын омыл. Вот молан кокымшо чырыкыштэ начар тунэмынам ыльэ. Мэмнан классыштак тунэмшэ Колчина Майук сайын тунэмын. Тудо кажнэ прэдмэт дэнат эрэ „отлично“ отмэткым налын. Садланак тудлан похвальнэ грамотым пуэныт.

Тэний ындэ мый чот тунэмаш тыршэм. Школышко пэрвой кэчынак сайын йамдылалт тольым. Туныктышын ойжым сайын колыштам.

Мыйын шонымашэм III классым отличнэ тунэм пыташ да похвальнэ грамотым налаш.

Токарэва Рита.

Йошкар-Ола, 5 номыран школ.

У САЙЛЫМАШЫМ ВУЧЫМО ОК КӰЛ

Шуко школласэ пионьэр отрьад-шамыч тунэммэ ий пытымэк, кэҥэж каникул жапыштэ шкэ пашаштым кудалтышт. Садланак кэҥэж жапыштэ пионьэр-шамыч дэнэ паша шагал ышталтын. Шуко школлаштэ у тунэммэ ий тӱҥалмэкат отрӓд-шамыч пашаштым тӱҥалын огыт ул. Уэш сайлымашым вучат.

Тэвэ Иошкар-Ола 5 номыран тӱҥалтыш школышто пионьэр-шамыч дэнэ нимогай паша ок ышталт. Пионьэр-шамыч шкэ вожатыйыштым огыт шинчэ. Тидэ школышто 360 тунэмшэ йоча уло, нунын кокла гыч 75 йочажэ пионьэр улыт. Чылажэ тыштэ 4 пионьэр отрьад лийшащ, но альэ мартэн иктымат организовайэн шуктэн огыт ул. Пионьэр вожатый Колчина Марийа шкэ пашажым йӧршэш ок077 ыштэ. Пионьэр паша дэч ойырлэн. Кэҥэж каникул годымак „Таир“ лагэрыш кайэн да эшэат толын огыл. Ала кушто коштэш, иктат огыт шинчэ.

Ончыкыжым пашам тыгэ ышташ ок лий. Пионьэр отрьад, звэна да отрьад совэт-шамычлан шкэ пашаштышт кызытак тарванашышт кӱлэш. Сайлымаш мартэ чыла пашалан пӱтыньэк тошто актив мутым куча.

Ильан-Иапык.

Лэонид йолташэм кодэн, кумышо классыш вончышым

Мый дэнэм ик вэрэш II классыштэ Попцов Лэонид тунэмын ыльэ. Ындэ Лэонид мый дэнэм тунэмаш ок тӱҥал, тудо II классэшак кодын.

Лэонидын кокымшо классэш кодмыжо тыгэ лийын. Тудо туныктышын ойжым урокышто ик канат колыштын огыл. Эрэ шургэн, тужын шинчэн эртарэн. Адак сӱрэтлэн, модын шинчылтын.

Лэонид туныктышын мӧҥгышкӧ колтымо заданьыжым ик канат шуктэн толын огыл. Тидэ жапыштэ эрэ модын коштын эртарэн.

Тыгэ Лэонид нигӧдэчат плокан тунэмын. Шошо испытаньэ годым сдайэн кэртын огыл. Адакат тудо тошто тунэммыжымак II классыштэ тунэмаш тӱҥалэш.

Свэтлицкий Володьа,

Йошкар-Ола, 5 номыран школ, III класс.

Корабльова Альан мутшо пашаж дэч кӱрылтын ок шого

Корабльова Альа тэний IV-шэ классыш тольо. Кодшо тунэммэ ийыштэ III-шо классым чыла прэдмэт дэнат отличнэ тунэм лэктэ. Общэствэннэ пашам пэш активнэ ыштыш. Тудым школышто 4 кана прэмировайэныт. А тэний кэҥэжым Альа Таирыштэ канэн тольо. Вот ындэ Альа таза, тичмаш кап-кылан, йывыртышэ чурийан IV-шэ классыш пурыш. Тудо адакат кодшо ийсыж гайак отличнын тунэмаш мутым пуыш. Корабльова Альа мутшым паша дэнэ шукта.

Гэрасимов Саньу.

Оршанкэ район, Вэликополь ПКШ.

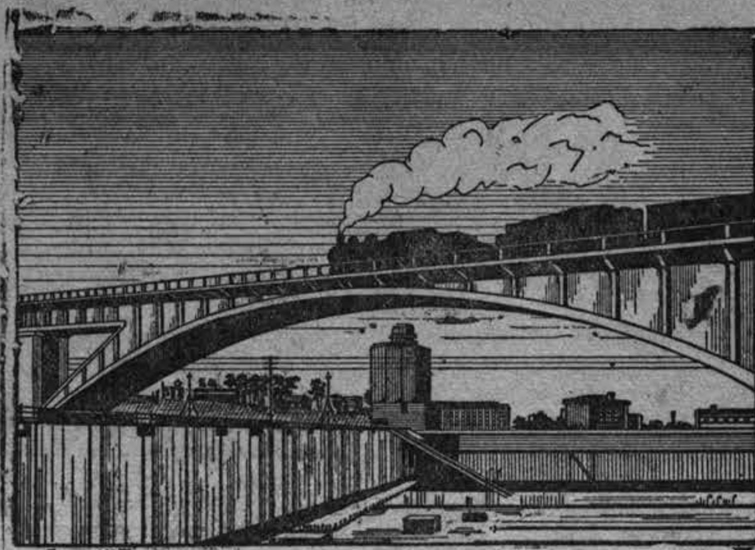

Волга—Москва канал.
Йужный район. 8 шэ шльузын камэржэ. (Сойузфото.)

Оршанкэ районышто орудоватлышэ врэдитэль—Лобановым, Дрожжиным да Шишкиным судитлымаш

29 августышто Оршанкэ сэлаштэ Марий АССР Вэрховно судын спэциальнэ коллэгийжэ Оршанкэ райисполкомын ожнысо прэдсэдатэльжэ Лобановын, ты районысак райзон ожнысо вуйлатышыжэ Дрожжинын да райзон ожнысо зоотэхникшэ Шишкинын врэдитэльскэ пашаштым лончылаш тӱналын.

Суд процэсс мучко нинэ калыкын шакшэ тушманышт-шамыч шкэ тушман пашаштым лэвэдаш тӧчэн куктэшташ толашышт. Но калыкын шыдыжэ да свидэтэль-шамычын рашэмдэн каласымышт каргымэ тушман кашакын тӱсыштым тӱжвак лукто.

Мом вара нинэ шакшэ гадшамыч ыштэныт? Колхозник-шамыч коклаштэ совэт власть вашташ шыдым тарваташ—вот нинэ мэрзавэц кашакын тӱн пашашт.

Кузэ нуно врэдитлэн шогэныт,—чыла тидэ суд засэданыштэ тӱжвак лэктэ.

1937 ийыштэ Лобанов, Дрожжин да Шишкин шкэ врэдитэль пашаштым вишак ышташ тӱналыныт. Лобанов дэн Дрожжин шкэ контррэвольуционно пашаштым тыгай мэтод дэнэ ыштэныт: нуно социалистичэский собствэнностьым шалатылыныт, колхоз-шамычын экономик куатшым кӱрлаш тӧчэныт, социалистичэский животноводствым шарымаштэ врэдитлэныт да, пытартышлан, йатыр озанлык-политичэский кампаньым эртарымаштэ саботажым организоватлэныт. Нуно сталинский йал озанлык артэль уставым сознатэльнэ пудыртылыныт, совэт, млaндэ орган - шамычын пашаштым партий линий вашташ шындылыныт.

Колхозник-шамыч коклаштэ нэдовольствым луктaшлан лийын Лобанов дэн Дрожжин йал озынлык артэль уставым эрэак пудырташ тыршэныт. Нинэ йэн-шамыч тэний май тылзыштэ „Осоавиахим" колхозым ликвидироватлаш рэшитлэныт.

Дрожжинын распоражэньыжэ почэш „Зэмлэдэлэц", „Свобода", Тэльман лӱмэш, Ворошилов лӱмэш колхозлаштэ колхоз имньэ-шамычым шушын налыныт. Лобанов тидэ распорьажэньым тичмашынак с а й л а н шотлэн, п о л ш э н вэлэ шогэн. Тидэ Дрожжинак колхоз животноводствым пудырташлан лийын „Политотдэлэц" колхозлан 10 имньым, 30 вуй кугу тӱкан вольыкым ужалаш дирэктивым пуэн. „Большэвик" колхозлан кок ушкалым ужалаш, „Побэдитэль" колхозыштo сурт кайык фэрмым пыташ кӱштэн.

Но Лобанов дэн Дрожжинын пашашт тидын дэнэ гына пытэн огыл. Нунын подрывной пашаштлан окса кӱлэш лийын. Нуно плэмэнной вольык налаш погымо срэдствым организованнэ шалатылмэ йӧн дэнэ оксам пуаш рэшатлат. Ийат пэлэ коклаштэ тидэ троицэ 60 тӱжэм тэнгэ утла колхоз срэдствым шалатыл пытарэн.

Шкэнжын врэдитэль паша кышажым пэтырашлан райзон тошто вуйлатышыжэ Дрожжин, Лобановын да райисполком прэзидиумын тошто члэнжэ Лэдэнцовын ончыктымышт почэш, ӱдымӧ план тэмымэ нэргэн эрэак шойак сводкым ыштылын да колхоз-шамычын ӱдышаш планыштым лӱмжылан путайкалэн. Нинэ калык тушманшамыч шойак сводкым ыштымышт дэнэ „Вторая жизнь", „Пэрвый май", Ворошилов лӱмэш да моло колхозлаштэ ӱдымӧ площадьым искусствэннэ кугэмдылыныт.

Лобановым паша гыч корангдымэкэ, Дрожжин колхоз кындым шалаташ да колхозышто паша дисциплиным пужгалаш врэдитэльский дирэктивын, шонэн луктын. Лобановын, Лэдэнцовын да Дрожжинын полшымышт дэнэ Оршанкэ райзон старший зоотэхникшэ Шишкин вольык ончымашым да плэмэнной пашам кӱрлаш тыршэн. Колхоз фэрмын пашажым кӱрлшаш вэрч Дрожжинын полшымыжо дэнэ вольыкым шагалэмдаш врэдитэльский пашам ыштэн. Вольыкым ужалыктэн, плэмэнной огыл манын плэмэнной вольыкмак йӧрдымыш луктэдэн, фэрмым кусарымэ лӱм дэнэ сӧсна-шамычым ужалыктэн да тылэч молат.

Тидэ Шишкинынак ончыктымыжо почэш РИК прэзидиумын тошто члэнжэ Лэдэнцовын ава сӧснажым плэмэнной манын 1200 тэнгэлан налаш „Пиштэнэр" колхозлан тэмлэныт. Иктаж 3-4 тылзэ гыч Лэдэнцов дэч налмэ ава сӧснам игыж дэнэ пырльа плэмэнной огыл манын шыл заготовкылан сдаташ Шишкин колхозлан распорьажэньым пуэн. Тыгэ ыштымбктӧ колхоз кугу энгэкыш вэрэштын.

Шишкинын врэдитэльствыжэ тидэ вэлэ огыл. Оршанкэ районышто зоотэхниклан ыштымыж годсэк Шишкинын кидшэ кодшо ийласэ случной кампаньэ эртарымашкат шуын. 1935-1936 ийыштэ Дрожжинын кӱштымыжӧ почэш плэмэнной пашам сайэмдаш манын колхоз-шамыч дэч Шишкин оксам погэн 12580 тэнгэ окса гыч ик кум ужашым утларак Шишкин врэдитэльский пашажлан кучылтын.

Вольык ончымо пашаштэ учот дэн отчотностьым путайкалэн. Тудын инициатившэ дэнак рэспубликын эн сай ава сӧснажым лӱмынак отравитлэн пуштыныт. Тидэ сӧсна Пӱтынь Ушэмысэ выставкыш колташ ойыралтын ыльэ.

Шишкин колхозник-шамыч могырым Совэт властьлан шыдым луктaшлан лийын, шкэ практичэский пашаштыжэ администрироватлэн, игылтын, закондымын штрафым пуэдэн, тулэч молат.

* * *

Судын приговоржым толшаш №-эш пуэна.

КИТАЙЫСЭ КРЭДАЛМАШ

(ТАСС-ын увэртарымыж гыч)

Шанхай фронтышто войэннэ дэйствий цэнтральнэ Усун (Шанхай дэч сэвэрыштэ) районыш куснэн. Тыштэ китай войскан пэш талын вашташ шогымышт ӱмбачак йапонэц-шамыч полшаш толшо войскаштым волтэн колтат. Усун йалым йапонэц-шамыч авырэн налыныт. Йапон войска-шамыч

Сэвэрнэ Китайысэ событийлан (Сойузфото).

Шанхайым аралышэ китай войскам базэ дэч ойыраш тыршат.

31 август вашташ йӱдым йапон войска-шамыч Шанхайыштэ сэвэрнэ вокзалыштэ улшо китай позицийыш атакым ыштэныт. Тугэ гынат, тидэ атакэ нимогай рэзультат дэч посна пытэн. 30 август кастэнэ йапон самольот-шамыч вокзал районыш йӱлалтышан бомбым кудалтэныт, тидын дэнэ кугу пожар лийын.

Цзинхай фронтышто (Тэньцзин дэч йугышто) 30 августышто йапон войска Линьгуаньтуньым налын. Тидэ кэчылаштак армэйский авиаций Тэньцзинь-Пукоус кӱртньӧ корнышто улшо Цаньчжоу олашкэ бомбым кышкэн.

Сэвэрнэ китайыштэ партизан отрьад-шамычат активнэ лийаш тӱналыныт. 30 августышто 100 бойэцан отрьад Бэйпин-Суйуань кӱртньӧ корнышто йапон войска налмэ Шахэчэн станцийыш кэржалтыныт. Вэс отрьад тидэ кэчыштак Ваньшоушан лишнэ монастырьыш (Бэйпин дэч касвэлыштэ) кэрылтын.

Кунам значокым пуат гын?

Тэний кэнэж каникул годым район пионьэр лагэрыштэ канышэ йоча-шамыч „Ворошиловский стрэлок", ПВХО да ГСО значоклан нормым сдайышт. Значоклан нормо пуымо годымак район физкультур инструктор Кислицын значокым пуаш сбрыш. Тидлан йоча-шамыч пэш куанышт. Но Кислицын ышкэ ойжо дэнэ йоча-шамычым гына онталыш. Альат значокым пуэн шуктэн огытыл.

Покмэтов дэн Иванов.

Кужэнэр йоча коммун.

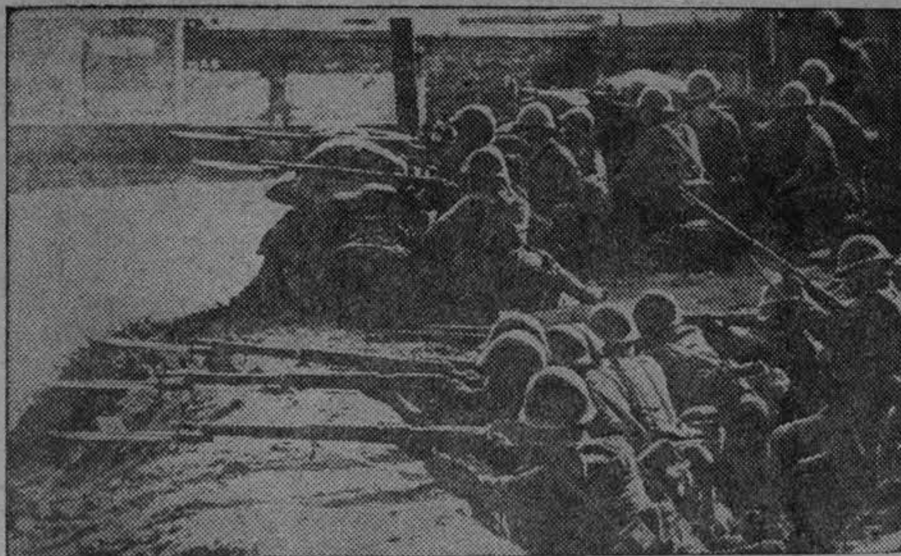

Китайысэ войэннэ дэйствий.

Сӱрэтыштэ: Бэйпин дэч 30 миль Иуго-востокышто (Лӓфан станций лишнэ) окопышто улшо йапон войска.

Сойузфото.

Врид. отв. рэдактора—
А. З. РЭЧКИН.

АДРЭС: Йошкар-Ола Совэт пӧрт, 24 № комнат, Йамдэ лий" рэдакцэ.

Упол. Марлита № А—262. Тираж 7360 экз. Йошкар-Ола, Маргосиздатын 1-шэ типогр. ВЛКСМ Маробком орган. Савыктышэ „Марий Коммун"